

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC)

1. เป้าหมาย

เพื่อสร้างประชาคมอาเซียนที่ให้ความสำคัญแก่ประชาชน เป็นสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการให้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียน

2. สาระสำคัญของแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

1. การพัฒนามนุษย์ (Human Development)
2. การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection)
3. สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights)
4. ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability)
5. การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building an ASEAN Identity)
6. การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap)

3. กลไกของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน แบ่งเป็น 3 ระดับ

3.1 คณะมนตรีประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ประชุมปีละ 2 ครั้งและรายงานผลความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนงาน ASCC ต่อผู้นำในการประชุมสุดยอดอาเซียน ในส่วนของประเทศไทยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นผู้แทนในคณะมนตรีฯ

3.2 คณะกรรมการเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านสังคมและวัฒนธรรม (Socio-Cultural Committee of the Senior Officials of - SOCA) เป็นการประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสประมาณ 4 ครั้งต่อปีเพื่อติดตามความคืบหน้าในการดำเนินมาตรการต่างๆ ขององค์กรเฉพาะด้านใน ASCC ตามแผนงานจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน และสรุปรายงานผลการดำเนินการต่อคณะมนตรีฯ ในส่วนของประเทศไทย ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นผู้แทนไทย

3.3 องค์กรเฉพาะสาขา (Sectoral bodies) ใน ASCC ขับเคลื่อนการดำเนินการตาม ASCC Blueprint โดยกรอบการประชุมระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโส (ปลัดกระทรวงฯ) ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. สारณืเทศ (กรมประชาสัมพันธ์เป็นผู้ประสานงานหลัก)
2. วัฒนธรรมและศิลปะ (กระทรวงวัฒนธรรมเป็นผู้ประสานงานหลัก)
3. การศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ประสานงานหลัก)
4. ภัยพิบัติ (กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ประสานงานหลัก)
5. สิ่งแวดล้อม (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้ประสานงานหลัก)

6. สมัชชาวิสามัญความตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษหมอกควัน (กระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้ประสานงานหลัก)
7. สาธารณสุข (กระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้ประสานงานหลัก)
8. แรงงาน (กระทรวงแรงงานเป็นผู้ประสานงานหลัก)
9. พัฒนาชนบทและจัดความยากจน (กระทรวงมหาดไทยเป็น
ผู้ประสานงานหลัก)
10. สถิติการสังคมและการพัฒนา (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง
ของมนุษย์เป็นผู้ประสานหลัก)
11. เยาวชน (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็น
ผู้ประสานหลัก)
12. ข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน กพ เป็นผู้ประสานงานหลัก)
13. สตรี (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็น
ประสานหลัก)
14. กีฬา (กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬาเป็นผู้ประสานงานหลัก)

4. ความคืบหน้าของการดำเนินการ

องค์กรเฉพาะสาขาได้ทยอยจัดทำแผนงานเพื่อประเทศสมาชิกอาเซียน
ดำเนินการตามแผนงานจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนสำหรับช่วงปัจจุบัน
จนถึงปี 2558 แล้ว โดยมีประเด็นคืบหน้าที่สำคัญๆ อาทิ

- การดูแลคุ้มครอง สิทธิประชาชน ได้มีจัดตั้งคณะกรรมการ
เพื่อคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก (ASEAN Commission on the Promotion and
Protection of the Rights of Women and Children- ACWC) โดยผู้แทนไทยได้แก่ ดร.สายสุรี
จตุกุล และนางกานดา วัชรโรทัย (อดีตรองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ
มนุษย์) ปัจจุบันนางกานดา ดำรงตำแหน่งประธาน ACWC นอกจากนี้ประเทศไทยยังได้ผลักดัน
ให้ประกาศทศวรรษคนพิการอาเซียน (ค.ศ.2011-2015) เพื่อส่งเสริมคุณภาพ ศักยภาพคนพิการ
และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในสังคมมากขึ้น
- การศึกษา อาเซียนได้จัดทำแผนการศึกษา 5 ปี เพื่อเป็นแนวทาง
ในการปรับปรุงการศึกษา สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนเพิ่มศักยภาพคนให้เตรียมพร้อม
ต่อการเคลื่อนย้ายแรงงาน รวมทั้งแนวทางการทำหลักสูตรอาเซียนกลางเพื่อแต่ละประเทศให้
ประโยชน์ในการใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับอาเซียน
- แรงงานข้ามชาติ อาเซียนกำลังยกย่องตราสารเพื่อกำกับดูแลแรงงาน
ข้ามชาติ โดยคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2558

- การจัดการภัยพิบัติ จัดตั้งศูนย์ประสานงานการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมของอาเซียน (ASEAN Co-ordinating Centre for Humanitarian Assistance – AHA Centre) ที่กรุงจาการ์ตา อินโดนีเซีย
 - การสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการสร้างประชาคมอาเซียน ในระหว่างที่ไทยเป็นประธานอาเซียน ได้ริเริ่มการจัดหารือระหว่างผู้นำอาเซียนกับภาคประชาชน ได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติ ภาคประชาสังคมและเยาวชน และจัดตั้งสมาคมอาเซียน-ประเทศไทย
 - การยกระดับการประชุม/ หรือจัดตั้งการประชุมขึ้นใหม่ เพื่อพัฒนาความร่วมมือในระดับนโยบาย ได้แก่ การยกระดับความร่วมมือด้านสตรี และที่ประชุมกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (ลาว พม่า เวียดนาม กัมพูชาและไทย) ด้านมลพิษหมอกควัน ตามความตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษหมอกควันจากระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส เป็นระดับรัฐมนตรี และการจัดตั้งการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านกีฬา เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนระหว่างประชาชนของประเทศสมาชิกอาเซียนและผลักดันและสร้างความพร้อมของอาเซียนในการเสนอตัวเป็นเจ้าภาพฟุตบอลโลกในปี ค.ศ. 2030 ตามข้อมติของผู้นำอาเซียน

ในระดับประเทศ นายกรัฐมนตรีได้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนโดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นประธาน เพื่อกำกับดูแลการขับเคลื่อน ดำเนินการตามมาตรการต่างๆ ในการสร้างประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

กองอาเซียน 4
กรมอาเซียน
สิงหาคม 2555